

D II 204567

V NOVE

ZARJE

št. 5.

Načitav. n 1948

Letnik I.

VSTRAJAU!

*S*peznal si višja, plemeniteša načela. V svojem mladostnem navdušenju skleneš: Po tej poti bom šel! Vzgleden mladec hocoem postati!

A za naslednji dan, pri vstajenju se ti nič kaj n ne ljubi - prav mnogo moči porabis, da se pravčasno skopljes iz postelje in da stopis v cerkev.

Tudi pri učenju, ali pa pri delu ti uhajajo misli venomer na zabavno področje. In zopet se moraš ponovno z vse silo odtrgovati od teh zapeljivih predstav in se vračati k svojemu opravilu.

Kratko spoznam: Lažje je delati dobro sklepe, kakor pa jih vršiti. V tem ravno pa je tudi pomen samevzgoje, da preides od besed in lepih sklepov k dejanjem. Samo v tem spoznas plemenitega mladca.

Tedaj, ko opustiš svoje sklepe, tedaj, ko se prepuščaš trenutnemu razpoloženju in mikom, tedaj ko se z drugimi zabavaš, postavljajoč dolžnosti ha zadne moče, tedaj ni treba prav nič berbe, kaj ne, nič vztrajnosti. To si že, opazil. Res, prav polagoma in udobno zdranes na dno, kjer živi ogromna masa ljudi. Ampak tega ne smes, kajti ce bøs že od zacetka obtičal na dnu, potem si življenje zapravil.

Dolžnosti, ki te kličejo, sklepi, ki ti jih narek kujo razum in boljš spoznanje, skleni izvrsevati v vsakdanjem življenju.

In ne obupaj, če se ti ne posreči spraviti vseh svajin dejanj v sklad s pravimi načeli", pravi Mark Aurelij.

Tu moras začeti z vsi vztrajnostjo. Lepa lastnost, ki je pa zlasti pri mnogih ljudeh, in sicer uglednih, ni najti! Tako ne dosežejo nikdar tistega uspeha, ki bi ga sicer morali pri svojih sposobnostih.

Moč vztrajnosti pa krepiš, čim bolj delas in čim bolj se vadiš v vztrajnem delu. V sebi boš nasel nove moći in sile, ki se razvijajo prav it te vtrajne borbe in dela. "Kdo z vsemi silami stremi za gotovim ciljem in mu posveti z vztrajnostjo, bo v sebi odkrival dan za dan novе moći in sile, o katerih poprej niti slutil ni," pravi Tihamer Toth, veliki mladinski voditelj. Podobno pa piše tudi dr. Usenichnik, najvecji slovenski filozof v svojih spisih o moći volje.

Cim globlje boš kapal v svoji notranjosti, tem bolj boš spoznal, da v človeku ste velike sile in sposobnosti.

Vztrajnost je plamenita navada, ki pripelje do zmage in zašljenega uspeha. Brez vztrajnosti ni izvršenega nobenega dela, tudi najbolj preprostega ne. Cim večje in višje so postavljajo nalege, tem več potrebujes vztrajnosti. Če tudi je delo trdo, neprijetno in trenutno ne vidis uspeha, boš spoznal čez daljšo dobo, ko boš pogledal nazaj, da si napravil velik korak naprej. Korona vztrajnosti je v dosegri cilja, ki se jo zdel sprva v neosezeni višini. Znan je latinski pregovor, ki pravi: Kaplja se kamon razje, ne s silo, temveč s vztrajnim kaplanjem.

Torej vztrajaj in zachi od kraja! Nikdar pa ne odmehaj rādi začetnih težav ali celo radi malenkostnih prvih zoprnosti. Prisel bo čas, ko boš s ponosom in z notranjim zadovoljstvom gledal na svojo mladost in samovzgojo, kakor gleda kipar pred seboj lok veličastnega kipa, katerega je izklesal po najnatančnejšem, tenkevestnem in dolgotrajnem delu.

Ti pa klj ses svoj značaj! Koliko več rabis torej previdnosti, natančnosti in vztrajnosti!

ib.

Skrivnost

Samopezaba je skrivnost moći in junačtva. Najkrajša pot k ljubezni do trpljenja, k tižtemu junastvu, ki se za vse krize zanavljuje, ki zna taho, neopaženo trpeti, je pot samopozabe, vztrajna vaja, da stopimo iz sebe in mislimo in delamo samo za Boga in bližnjega. (Mala Terapija).

Eden za drugim, skupina za skupino, odhajajo v siri svet iskat si kruha in stalnosti. Kanada, Venezuela, Anglija, Brazilija, Argentina, in kdo ve, katera država se, bo sprejela na so kri.

Tudi naši predniki so odhajali. Razmere so jih prisilile, da so odsli v siri svet. Famos kolik gres, povsod najdes naše predvojne emigrante. Nogi so nasli skromno sredo, ustvarili so skromni domek, mnogim pa sreca ni bila mila. Tujina jim je izpila kri, moč im zdravje. Mnoge pa je tujina edtrgala za vselej slovenskemu narodu. Pozabili so, da jih je redila slovenska mati. Tujina je pac mædha. Nicesar ne da zetonji, vse kar da, mora biti odsluženo z znojem in krvavimi žulji.

Sedaj zopet odhajajo nasi emigranti. Težko povojne razmere, kaos in krvav teror v domovini, katero so s krvavim srčem zapustili so jih prisilile v begunstvo, in ed tod dalje, v siri svet. Mlada in zdrava slovenska kri odteka, in kdo bo dal zanje nadomestila...?

Tujina - lepa je od daleč z velikimi in begatimi mestami, sagnim begastvom in plodno, še neizrabljeno zemljo. A mrzla in hladna je, ko prideš v njen objem. Clovek v njej postane le malopomenoma številka in nič več. Le eno zahtevo ima: Daj, in zapat daj! Daj vce: moč, zdravje, sposobnost... Prav ima pesnik Grdenik, kopravi:

Tvoje luči se kot veselj,
tvoje roke se kot klešče,
nič ne izpuste brez rane,
nič brez krivde in brez greha.

Le daljava tvoja vabi,
pa si zver, ki ješki,
pa si kakor bič, ki goni,
dokler se srce ne upeka...

Ali bo imela naša kri v tujem svetu dovolj odpornosti, da se ne izgubi in propade? Bodno vprašanje! Trpeča domovina, vsa slovenska zemlja in na njej vsak grob kliče: Sin, hočka, ostani to, kar si po božji volji: Katoliški Slovence, katoliška Slovenka!

Vera in narodnost, božje in narodje razodite - je dvoje dragocenosti, ki mora z vsakim slovenskim emigrantom na pet. V luči vere tudi v tujini, nemirnem hlastanju po dešičku, pa ugodju in sreči ne bo nikde zgresil svoje življenjske poti. Misel, za kaj visjega sem ustvarjen, mora cloveka tudi na tujih zemljih dvigati, blaziti, osredovati in odvrnčati od vsega, kar bi utegnilo omadeževati ugled in dobro ime Slovencev. Ljubezen do slovenskega naroda, ki jo doma na križ pribit, in katerega živ del mora biti vsak emigrant, veleva, da se tega zaveda in ohrami svoj narodni ponos tudi med tujci. Beseda materina mora biti prav ta-

Beseda materina mora biti prav tako dragoceni zaklad, kakor vera ocetov in matere. Ni okoliščine, ki bi katerega opravičevala, da bi zapravil to dragocenost. Nase družine morajo biti tudi na tujem varno zatočišče slovenske besede, posoda vsega dobrega in lepega, trdnjave postenosti, treznosti, delavnosti in hravnosti. Iz slovenskih družin v tujini mora izzarevati vzgled žive predanosti in svvestobo Bogu. Tako bo vsak emigrant najlepše izpolnil svojo naložo, katero mu bo Bog odločil v tujini - apostolat lepega zgleda, žive in verč in hravnostnega življenja.

Domovini moramo koristiti tudi v emigraciji. S čim? S tem, da se v tujini ne zavrzemo, ne propademo in ne izgubimo, marvec, da se duhovno in hravno izkristaliziramo, da si izpopolnimo dusevno obzorje. Kar je hravno slabega, to odločno zavračajmo, budimo toliko odporni! Kar ima tujina dobrega, plemenitega, to si osvojimo!

Ohraniti se za natod, naše ljudi doma, za slovenski kmčki grunč, je velika zapoved ljubezni do trpeče domovine. Ta misel naj spremila vsakega izseljencea, v tem smislu naj v tujini tudi živi.

Vera v Boga, ki modro vodi posameznike in narode, upanje v vstajenje naše domovine, in ljubezen do naših največjih svetinj, ki jih je Ivan Cankar označil z besedami: Mati, domovina, Bog, naj spremila slovenske emigrante na poti v nove kraje, jih vodi v njihovih naporih. To je edina garancija, da se slovenska kri v tujini ne bo izgubila, marvec enkrat, ko bo božja volja, spet pomladila naše, sedaj tako žalostne slovenske domove.

ik.-

Kdor podira vero v srcih ljudi, podira v njih temelje človeške družbe. - Plato.

ŽIVLJENJA BOJ

Okoli mena strašni boj divja
in jaz sem v tem vrtincu majhen, sam,
me bo odnesla s sabo sila ta?

Divjaj življeno, jaz se ne podam,
ne klone mi pred tabo moč duha,
za temelj samega Boga imam!

Balantic.

Usodno zlo

Mnogo dežel, med njimi tudi slovensko zemljo, našo lepo domovino, je zadeло hudo zlo. To zlo, bi lahko rekli, je dvojno. Materialno in duhovno. Materialno zlo se ocitno in v prvi vrsti kaže v porušenih cerkvah, pozganih solah, in razvalinah premnogih domov. Je pa po slovenski deželi tudi brez stevila grobov, ki molče in vendar najčitnejše kažejo posledice groznega zla. Mnoge razpršene družine so žalostno potrdile temu.

Enako veliko zlo, če ne še večje, je v duhovnem pogledu. Strahotnih primerov iz tega področja ni treba nasvetvati. Na vsak korak je vidno in očitljivo.

Na vprašanje, kako je prislo do take nesreče, smo dobili posebno pred koncem vojne pogosto, če ne vedno, odgovor, da je tega kriv samo okupator. V resnici pa vse to ni le delo okupatorja, ki nas je s svojim škprnjem pet dolgih let pritiskal ob tla, ampak v veliki meri tudi delo komunizma. Le ta je podraznimi pretvezami in lepimi krinkami izpodkopaval krščanski družabni red in vsiljeval svojega, ki pomeni uničenje vseh krščanskih in kulturnih vrednot, ponižanje človeškega dostojanstva, nasilje, najhujše vrste. Zato je ta red za nas, svobodoljubne ljudi, nespreženljiv. Da se je lažje vrinil med ljudi, je tem svojo pravo sliko prikril in delal podtalno. Očasa do časa je vrgel med ljudi kako krilatico, da bi z njo pobil morda nastali sum.

Vse tako prikrivanje pa komunizmu ni dosti pomagalo. Mnogi so že takoj v zacetku spoznali za kaj gre, drugi pa kasneje. Kdor pa ves čas ni spoznal ali pa ni hotel spoznati, je pa po vojni občutil njegov bit na lastnem telesu.

Da se je mogel komunizem tako bohotno razširiti, je v veliki meri kriva prevelika brezbrižnost na krščanski strani. V komunizmu smo na splošno videli le neko, precej ododaljeno strašilo, resnicne nevarnosti se pa nismo dovolj zavedali. Že papež Pij XI. 1937 izdal zanjo okrožnico "Divini Redemptoris", v kateri opozarja takorekoc v zadnjem trenutku vernike na veliko nevarnost komunizma. Pa tudi med Slovenci smo imeli odlične možnosti, ki so narod svarili in opominjali k čujenosti. Toda ti so pomrli ali pa padli kot žrtve. V sirse slabe odpornosti proti marksizmu ni dovolj prodrl. Zato je ravno med temi našel največ in prvih pomagacev. Mnogi so nasedli iz nevednosti, mnogi pa iz naivnosti. Vsceno pa so bile žrtve na naši strani težke in velike, posebno kasheje, pa se je vršil odpor z orozjem. Tukaj pa smo tudi mi sami marsikaj gresiti proti ljubezni do bližnjega, vslcd česar nam Bog ni dal blagoslova.

Proti komunizmu so že pred vojno delale nekatere organizacije, med njimi zlasti "Orli", pozneje pa Fantovski odseki in KA. Toda pravega uspeha ni bilo, nazadnje pa se je poraz. Vzrok je v tem, ker je bilo naše delo prevec plitvo, povrsno in smo vzeli vse premalo zares. Spali smo, medtem, ko so nasprotniki marljivo podtalno delali. Nismo poslušali sv. Očeta, ne škofa, ko sta nas še ob pravem času učila in svariila. Držali smo se neke namislyene "zlate sredine", katere pa med krščanstvom in komunizmom ni. Dostikrat smo sami rušili avtorstvo Čerkve in ljudi državne oblasti in s tem morda nevede in nehote pomagali komunistom.

Pa tudi prosvetna in vzgojna politika sta bili materialistično usmerjeni. Zraven pa so se krščanski marksisti kot "peta kolona" in razne liberalne organizacije pomagale komunistom. Krščanski socialisti so celo trdili, da se da gospodarski del krščanstva in marksizma združiti, kar pa seveda ni res, saj je papež Pij "I. zapisal v okrožnici "Quadragesimo anno", da s komunizmom ni mogoče sodelovati v prav nobeni stvari. Tudi Kristus uči: Kdo ni zmengj, je proti meni. Torej nobene sredine in nikakega kompromisa!.

Pa tudi needinost med katolicanimi samimi je velik vzrok, da nismo uspeli. Stari niso mogli razumezi mladih, katerim so brez potrebe in pravoga vzroka ocitali stremuščvo po oblasti itd. Mladi pa se tudi vedno niso hteli podreti skupnim interesom.

Toda boja se ni konec. Nadljuje se in se celo stopnjuje. Skoraj vsak je zapleten v ta boj, dočim preje ni bil. Sta samo dve možnosti: ali Kristus - ali satan. Nevratalnosti ni! Da pa bo zmagal Kristus, mora trdo poprijeti vsak. Nasprotnik ima dobro izsolano armo in tudi način njegovega vojskovanja je mnogo lažji kot pa je naš, ki zahteva močne volje in celega človeka.

Iz napak proteklosti se ucimo za bodočnost, da nas prihodnji dogodki ne bodo našli nepripravljeni! Naše delo mora biti intenzivno, globoko. Nasprotnika ne bomo uničili samo s silo in orozjem, ampak predvsem z močjo ideje. Zato se ne smemo boriti proti komunistom samo kot proti ljudem, ampak predvsem proti njihovi ideji. Ideja zmaga, ec Bog da svjšč blagoslov. Da pa ga, če je ideja za katere se borimo prava, in če molimo in ga prosimo za vodstvo in končni uspeh.

R. V.

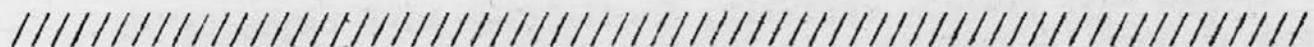
Na svetu je veliko moških, a malo mož.

Narod in politika

V našem narodu je globoko vsidrana zdravo pojmovanje o smislu političnega dela in prave demokracije, ki se je odražalo v davnem ustoličenju naših vojvod, kakor v gledanju na javno delo od osnovnih občinskih zborov tja do poslanske zbornice. Župansko ali ministarsko mesto je pojmoval kot častni službi, ki ju javni delavec opravlja na v svoji korist, temveč skupnosti. Po tem merilu je venil in sposoval svoje predstavnike. Tega idealnega gledanja mu ni vzelilo niti samovolja državnih uradnikov, gospodstv, grščakov, ne moderne zablode voditeljstva. Vedno si, jehohrahjal pogum in ponos, da se branil proti vsakemu nasilju od zgoraj. Vedno mu je bilo tuje gospodarjenje in zapovedovanje od zgoraj navzdol brez poprejšnjega posvetovanja in vecinskega sklepa. Sebe ni nikdar smatral za čredo, ki jo naj kak samozvanec vodi, kakr se mu ljubi, ampak je vedno zahteval demokratичne metode.

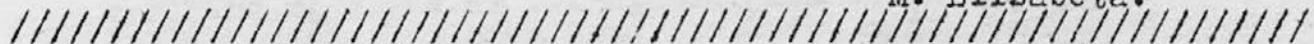
Grda medsebojna gonja strank v preteklosti je zadala našemu narodnemu organizmu globoke rane. Ljudstvo je izgubilo vero v stare stranke, saj je bilo tolikokrat varano od ljudi, ki niso cutili z narodom. Zato hoče narod v bodočem spostovanju katoliških načel tudi v javnem življenju. Machiavelizem in materializem od- klanja ne samo teoretično, ampak tudi praktično. V pozveznosti vodstva z narodom, ki bo to vodstvo izbral in pa v možnosti za kritiko o njegovem delu, vidi Slovenec dva važna temadija prave demokracije. Narod hoče, da izobraženec, ki je izsel iz njega cuti z njim in dela zanj. Takega vzljubi in ga imenuje gospod, če ne, mu je skric. Bolj kot preje pa se bo otepal vsakih vsiljivcev, ki bi radi z silo ali zvijajočo prišli na oblast. in vladali na njegov racun.

slb.

Najdražji zaklad v božjih očeh
je trnje, ki skrito ranja srce.
Največja slava na zemeljskih tleh
so krizi, ki nihče zanje ne ve.

M. Elizabeta.

POSLEDNI

IV.

 Jurkoma mu mil pot preko čela. Srajca se mu je prilepila na hr̄bet. Suho seno se je drobilo v pleve, mu sililo v obraz, oci in ustā ter se mu nabiralo na mokri srajci. Gospodar je hitel: "Zadnji voz! - Skoda, da bi nam ga zmocilo, ko je tako suhe!"

V zraku je viselo nekaj svinčemo težkega. Sonce je žgal, niti bilka ni vtrpetala. Palec na obzorju se je dvigalo počasi in preteče, kakor črno zagrinjalo. Zdaj, zdaj je zagrmelo. Najprej komaj slisno, včelo, nato vedno glasnejšo. Vedno bliže je prihajal temni zastor. Včasih vijugasti, bliski, preklal sive oblake, ki so se grozede bližali. Konji so bili na vse strahi ter se otepali nadležnega mrčesa. Gospodar je vrgel zadnji sop sena na voz, odložil vile, vzdignil žrd ter jo dal Jožetu na voz. "Hvala Bogu!" se je oddahnil, ko je zlezel z voza. Vtistem hipu je zavrsalo. Dvignil se je vihar, rezko je zagrmelo in vlila se je ploha. Vmes je padala toča. Najprej drobna in redka, nato vedno debelejsa in godtejsa. Gospodar je zavihtel bic in pognal. Konji so strigli z usesi ter odskakovali naprej in nazaj, potegnili niso. Bič je žvižgal skozi dež in toč, ki je ropotala po konjski opravi. Gospodar je rohndl, v oblakih je grmelo zamolklo, nepretrgomata. Jože je skočil pred konje, prikel za brzde in potegnil.

Žopet je zažvižgal bič. Za palec debela, gočga podpluta lisa se je zarezala kobili preko hrbtna. V zraku je žavrsalo. Dolg, vijugast blisk je prepral crno nebo. Zagrmelo je proteče, nato pa strahovito počilo. Bliznji hrast je povesil razklano korošnjo, zasmrdelo je po zveplju. Jože je kriknil. Njegov krik je odjeknil v šumenju naličia ter se izgubil. Konji so zdivjali, gospodarju je zmanjkalo tal. Voz načožen s senom se je guncal in odskakoval po travniku.

Gospodar se je pobral, Jože pa je ležal nepremični na obrazu.

Srajca mu je v cunjah visela s hrbtna. Po golem hrbtnu je polzela kri in se mesala z vodo. Gospodar se ni menil za konje, ki so divjali z vozom skozi nalič. Rad je imel Jožeta. Poskušal ga je dvigniti. Jože je zastokal težko in bolestno: "Mati!... Kri..." Glava mu je omahnila na prsi. Kri mu je tekla preko celota, lasje so se sprijeli ter se mu lepili na sence...

x x x x x

"Težko", je mrmral zdravnik, častitljiva siva brada so mu je pri slcherni besedi zganila, kakor v potrdilo njegovih besed. Skoraj debelo uro je trajalo, da ga je progledal. "Kar zasut je z ranami... Hrbtenica zlomljena", je ugostavljal zdravnik ter majal z glavo. Nato so ga prenesli v bolniško sobo...

Gospodar je nestrpno prisluškoval v čakalnici ter napenjal ušesa. Toda nobene besede ni mogel ujeti. "Skoda ga je... Pa tako dober fant... Samo, da bi ne bilo hudega"... In žopet je buljil v bela vrata in čakal. Nakor obtoženec pred sodnikom, se jo tresel, ko se je prikazal zdravnik.

"Kako?" Glas se mu je tresel in ni mogel spraviti druge besede iz sebe: "Kako!" Mučen molk je nastopil za trenutek. Zdela se mu je, da traja vso večnost in žečel je, da bi mož s častitljivo brado spregovoril, pa će tudi najstrasnejšo besedo...

Počasi si je pogladil zdravnik valovito belo brado ter ga potrepljal po rami: "Nič se ne bojte occ! - Petrudil se bom, da vam resim sina... Sicur je težko, zelo težko.-Hrbtenica zlomljena, na temenu huda poškodba..."

"Ne govorite gospodi", je zaječal gospodar in se sklonil, kakor pod težkim udarcem. Zdela se mu je, da se je dvignil Jože, kot takrat, ko ga je dvignil na travniku. Kri mu je curljala preko čela, lasje so se mu lepili v strnjeno kri... "Vi! Vi ste krivi... Vi ste me ubili... ubili... ubili..." "Ne, Jože... Nisem...! Odpusti!... Prestrasil se je svojih besed... Vem, hudo, je ocetu", je spregovoril zdravnik. "Saj ni moj sin... Zato pa mi je tem hujce... je zastokal mož. Sel je globoko po sapo. Trenutek je pomolčal, nato se je zdramil, kakor iz težkih sanj: "Gospod Doktor! Bo okrevnal ali ne? - Povejte mi vendar resnice, pa če je se tak žalostna..." - "Da, povem vam naravnost: Težko! Zelo dvomim!"

Pustite mo k njemu!" - "Ne morem! No smete ga motiti....! Sicur pa je itak va nezavesti. Se še ni zavedel... Jutri pridite poledat...! Bela vrata so se odprla in zaprla...

x x x

Drugi dan še je Jože navedel. V glavi mu je šumelo in ni se mogel premakniti. Dolgo je premisljeval kaj se je prav za prav zgodilo. Počasi se mu je pričelo svitati. Spomnil se je, da sta z gospodarjem nalagala seno.

Nato so mu je zopet zameglilo. Pogreznil se je nekam v globino in padal vedno globje in globje v črno, gluho temo...

Konec prih.

MI smo slovenske zemlje čuvarji,
geslo je naše: Dom, narod, Bog!
Naj razbesne se strašni viharji,
z nami je narod, u nami je Bog!

Ø Velika nevarnost. Ø

Takrat, ko so slovenski kraji toliko trpeli vsled stalnih turških vpadov, ki so slovenske dežele pripravili skoraj na rob propada, je pretila Slovencem se neka druga, nova nevarnost. Začela se je širiti Lutrova vera ali protestantizem.

Luteranstvo so zanesli na naše kraje nemški trgovci in vojaki. Oprijeli so se nove vere zlasti plemiči, ki so videli v luteranstvu ugodno priliko, da se po laste cerkvenih posestev.

Ko je avgsburški verski mir leta 1555 uzakonil načelo: Cuius regio, eis religio - kdo ima oblast, ima pravico tudi določati podložnikom vero - so zlasti plemiči, ki so bili v naših krajih domaloga sami tujci, pritiskali na vso moč na svoje tlačane, da bi sprejeli Lutrove krive nauke.

Luteranstvo se je v naših krajih zlasti širilo okrog leta 1540 - 60. širil ga je posebno odpadli slovenski duhovnik Primož Trubar (rojen na Rasici pri Turjaku, 1508 - 1586). Z besedo in tiskom je širil nove nauke ne le v mestih in trgih, marveč tudi med priprostim ljudstvom. Zaslonbo je imel v katoliški veri odstujenem plemstvu, ki je dajalo zastito luteranskim predikantom in jih skrivalo po svojih gradovih. Bivši stajerski dazelní glavar Ivan Ungnad je dokl Trubarju vso podporo za natis protestantskega sv. pisma, ki je bilo v tej dobi prvič prevedeno na slovenski jezik.

Nevarnost je bila velika, da bi slovenski narod zapustil dediščino sv. bratov Cirila in Metoda ter se iznesveril katoliški Cerkvi. Pretezni del tuge, fevdalne gospoške je že plaval v luteranskih vodah, po vzgledu plemstva je tudi precejšen del mesanstva bil na tem, da zapusti narocje katoliške Cerkve. Toda siroke plasti slovenskega naroda, zlasti pa njegovo jedro - slovenski kmet - so ostale zveste veri svojih ocetov. Odločno so zavnili krivoverstvo in znova potrdili neomajno zvestobo katoliške Cerkvi.

Slovenci so se dobro zavedali, da je katoliška Cerkev bila, ki je stala na njihovi strani v boju proti mahomedanizmu, vereli so, da je skupni oče katolicanov, rimski papež, katerega so protestanti tako besmo napadali, največkrat dvignil svoj glas v obrambo proti nevernikom. Zato niso morali slediti novim "reformaterjem".

Protestantizem je nastopal proti cesenju svetnikov in raznim ljudskim pobožnostim, zametal je tudi cesenje Matere božje. Cesenje Marijino pa je bilo v našem narodu že od nekdaj globoko vkoreninjeno. Malokje je toliko Materi božji posvečenih svetisošč kar bas na slovenski zemlji.

V teh nevarnih časih, ko so Turki leto za letom vznemirjali slovenske dežele, so nasi predniki stavili vse svoje zaupanje v bozjo pomlad. V Mariji so videli svojo mogično priprošnjico in zastitnico, ki lahko s svojo mogično priprošnjo odvrne turško nevarnost. Zato se pač niso mogli ogreti za novo vero, ki ni poznala Matere Gospodeve in ji ni dala dolžne casti.

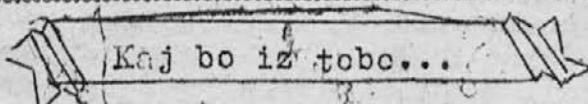
Ne bo odvec,če trdim, da je baš češčenje Matere božje v ve-
liki meri pripomoglo, da se Lutrova kriva vera med Slovenci ni raz-
sirila. In kjer se je, je v kratkem času zopet izginila knjor izgi-
ne slana, ko posijo toplo sonce. Božje previdnosti je tudi v teh
casih obudila med Slovenci velike mrize, ki so znali s protireforma-
cijo zajeziti val krive vere in izvesti temeljite verske reforme
med slovenskim narodom. Ta veliko naloge je zlasti odlično izvedel
ljubljanski škof Tomaz Hren (1560 - 1630).

Nevarnost je bila odstranjena, slovenski narod pa ţešen po-
gubnec zmote, ki bi lahko postala kdaj tudi usodna za našo narodno
rast. Vemo namreč, da ce se ohladi verska zavest, gine počasi tudi
narodna zavest. Endar je Bo- te preizkušnjo, katero smo Slovenci
dobro prestali, obrnil našemu narodu v dobro. Doba protestantizma
pomeni za nas začetek slovenske književnosti. Trubar, Krelj in Bo-
horič so začeli izdajati nabožne knjige, zlasti sveto pismo v narod-
nem jeziku. Stali se na staliscu, da naj vsak kristjan sam čita
sveto pism, in naj bo bogoslužni jezik vernikom razumljiv... Tudi
na katoliški strani se je pod vplivom teh dogajanj začelo z rosnim
delom ter se tudi slovenski katoliški duhovniki začeli izdajati
slovenske nabožne knjige, nastajale so kulturne ustanove (Akademija
znanosti v Ljubljani). Velike zasluge za preporod ima družba Jezu-
sova (jeziuti), ki so sirili Marijine kongregacije, prirejali ljud-
ske misijone. Marljivi sodelavci so bili tudi franciskani in kapu-
cini.

Katoliški preporod, ki je nastal kot reakcija na protestantski pokret med Slovenci, je ustvaril vir, iz katerega se je razvila vsa narodna kultura. V katoliškem preporodu se kulturna dejavnost ni pokazala samo v številni verski knjizevnosti, v glazbi, v plastični umetnosti in pesništvu, temveč tudi v znanstvenih delih visoke vrednosti, kjer je največ pripomogla posebno Akademija operosum, ki je bila ustanovljena v Ljubljani l. 1693.

(dalje sledi).

"Varnost, v kolikor je sploh dosegljiva na tem svetu, ne more imeti druge podlago kot fizično in moralno ljudsko silo, urejeno notranje razmere in na zunanj normalne in dobre odnose do sosedov. Tudi sedaj po drugi svetovri vojni jo še nogoče navezati tako moralne stike. Naj bi voditelji držav ne zamudili te priložnosti, kajti nogoče - cesar nas Bog varuj - je to zadnja." (Papež Pij XII).

Ali boš v svojem življenju mož na mestu, vedno zvest svojim načelom, ali pa boš v odločilnem trenutku odpovedal?! Odvisno je od tvoje mladosti! Vse svoje sile in moči moraš razviti, da boš prisel do svojega cilja!

N i m a n s r e ^ c e .

elikokrat slišiš tarsi koga, ko mu je dalo spodeljelo: "Nimam srce!" Kad karpa njegov sosed doseže kak uspeh, takoj sodi: "Sevedaj nju je lahko, ker ima srce". Uspeh ni stvar sreče. Kdo pričakuje uspeh samo od sreče, je podoben onemu, ki čaka, da mu bodo pecene piške same letete v usta. Kdo hče v življenju napredovati, se ne bo oziral samo na srce, ampak bo življenje resno pojmoval in v vsil svojo dolžnost. Le poglej sebe! Ali nimam poleg sebe tropa delavcev, ki se v tvorbi službi? Kdo je to? To sta tvoji nočni roki, deset prstov, tvoje neutrudljive ruke, jasno gledajoče oči, poslusajoča usesa. Vsi ti so pripravljeni zate delati. Poleg tega imas jasno misleče noge, ki so podobni zelo zapleteni telefonski in telegrafski centrali, ki sprejemajo vsako munito na stotine raznih bržanjav in telefonskih spročil, tvojih petrov cutov. - Kaj torej cakas na tujo pomoci? Ali boš čakal, da ti bo strič pomagal izboljšati tvoj položaj? Kdortako misli v svoji mladosti, v življenju ne bo dosegel veliko uspehov. Mohamedanci imajo zelo lep pomenljiv pogovor: Ves svet je božjalastnina, teda Bog ga daje v najam pogumnim ljudom. To se pravi: "Mladom fantu se ne spodbobi lenjivo čakanje na srce ali pa neprestane protekcije. Mlad fant si mora svoje srce krovati sam s težkim, vztrajnim, vsakdanjim delom... Samo tisti bo zmagal, ki hče res zmagati, octudi ga zadevajo porazi. Porazom pa ne more nihče ubezati.

V življaju ni glavna stvar sreča, tudi ni bistvena nadarjen post, temveč važno je zavestno, vztrajno veselje do dela. Obrezje življenskega morja je posojano z brodolomci: to se sijajni talenti, ki jim je manjkalta sila volje, pogum in vztrajnosti. Drugi pa so z manjšimi talenti dosegli mnogo večje uspove, ker so imeli voljo in pri začetku delu vztrajali.

Tihamer Toth.

Žemlja domača ni prazna beseda.

Tu in tam se me je polastila želja, da bi umrl, ker sem bil sam sebi in drugim v težavo. V takih trenutkih sem dobro vedel, da te, pa bodo še tako zapuščen in siromašen, veže trdna veriga na nekaj, cesar se vsak hip ne zaveda: ta nekaj je zemlja, na kateri si se rādil. To je nasa edina neskaljena prijateljica, vedno ti kaze isti obraz, in zvečta ti ostane, čejo se toliko-krat zatajis! Ko tako ležim, mi sili iz muše nova mod v one=mpgle ude, in prav vsqka koreninica pod mano poganja tudi v mo=je telo, da se cutim eno z zemljo, na kateri lezim. Zemlja domača ni prazna beseda: delmojega življenja je, in če mi vzamejo zemljo, so mi vzeli tudi življenje.

Ko si ogbdam do kosti, ko te povsod preganjajo, kakor bi se ti go-
be razpasl' po telesu, te sprajmo domaca zemljaj z istim obrazom
kakor te je sprejela nehdaj, ko so te se v zibel polagali. Nisi
dozivel pomladi, da bi te ne objemalo njeno cvetje, in ne jeseni,
da bi ne bila sipala svojih sadov. Mogoce, da je težko umreti -
moja vera to ni - ali toliko zapisem, da bi rajsi umrl sredi doma-
če doline bodisi od gledu kakor na zlatem prestolu cesarja, kjer
bi imel vsega na kupe!

IV. Tavşar.

Pomlad nam nade seje

Kopni že sneg, hite vode,
in v okna se pomlad mi smeje,
vsak čas se slavci oglase
in drevje si ozaljša veje.

Nebo v modrini se blišči,
spet topla luč ga je oblila,
zdaj konec je viharnih dni -
in dolga zima jo minila.

Zakaj minila zima si,
zakaj pomlad se že smaji?
Spomine mi na dom budi,
ki vstaja mi s temne noči.

Skopnel je snog in sonce greje,
v begunška srca nade se je,
O,da bi že pomlad premila
doma nam srčč blagoslov dalila...

Bogdan.

VED SAMOSTOJNOSTI!

Mnogo moških naš vek rodi, a malo mož - to sepravi, malo sa= mostojnih in značajnih ljudi. Mnogim se ne ljubi misliti. To pre= puscajo drugim, saj pa slepo capljajo za raznimi ideologijami in vodniki! Neka duševna lenba jim brani, da bi to, kar berejo in sli= sijo, sami kritično presodili in premislili, postavili tocke za in proti in nato iz vse-stransko presoje počgnili pametno in logične zaključke. Zato imajo razni taki "voditelji" lahko delo= voditi maso tako, kakor to prija njih oblastičljnosti, samoljubju in političnemu špekulanstu.

Nadaljevanje članka "N'mav ĥriez izaro" bomo priobčili prih.

Urednik.

Prih. štv. izide za Binkošti. Stáma bo 1.50 Šil.